

Ånge kommun

ange@ange.se

2023-02-17

1 (17)

Dnr-2023:1601

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av Ånge
kommuns ansvarstagande för grundskolan och
gymnasieskolan

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Ånge kommun avseende de förutsättningar huvudmannen skapar för att eleverna ska få en likvärdig utbildning. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl huvudmannen klarar sitt uppdrag att ge elever förutsättningar att nå de nationella målen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer huvudmannens arbete inom två områden, se bilaga 1. Inom varje område bedöms om huvudmannen uppfyller framtagna kvalitetskriterier *i hög utsträckning, i flera delar* eller *i låg utsträckning*. Om en huvudman bedöms uppfylla kvalitetskriterierna *i låg utsträckning* eller *i flera delar* anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en huvudman bedöms uppfylla kriterierna *i hög utsträckning* begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att myndighetens kvalitetskriterier uppfylls i Ånge kommun i följande utsträckning:

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Huvudmannen gör *i flera delar* relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver i större omfattning genomföra egna analyser av gymnasieskolans studieresultat och arbete med trygghet och studiero. I detta ingår att huvudmannen i sin analys relaterar resultaten till skolans förutsättningar och utbildningens genomförande.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Huvudmannen har *i flera delar* vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla uppföljningen av de kompensatoriska insatserna för att försäkra sig om att de får avsedd effekt. För att kunna göra detta behöver huvudmannen tydligt och konkret ange vilka effekter man vill uppnå med de beslutade insatserna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 oktober 2023 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen kan bifogad mall användas.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2023:1601) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Huvudmannens analys av studieresultat och trygghet

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 4 kap. 3, 5-7 §§, 5 kap. 3 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen gör *i flera delar* relevanta analyser av studieresultat och resultat avseende trygghet men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Ånge kommun har en god kännedom om grundskolans och gymnasieskolans verksamhet och gör analyser av studieresultaten och resultatet av arbetet med att skapa trygga miljöer i skolan. Dock varierar det hur analysarbetet genomförs mellan skolformerna. Huvudmannen genomför i större omfattning egna analyser av resultaten i grundskolan än i gymnasieskolan.

I huvudmannens analys av elevernas studie- och trygghetsresultat framgår även förklaringar till skillnader och variationer i resultat som relaterar till utbildningens förutsättningar och genomförande. I huvudmannens utvecklingsarbete utgör de faktorerna underlaget för de förbättringsåtgärder som genomförs både genom generella prioriteringar och genom riktade insatser.

Huvudmannen har identifierat fler utmaningar i grundskolan bland annat när det gäller elevernas måluppfyllelse, vilket medfört att det har varit större fokus på den skolformen. I gymnasieskolans analysarbete är huvudmannen mindre involverad och det genomförs i större utsträckning av rektorn och gymnasieskolans personal. Granskningen visar att huvudmannen har ett mer välutvecklat arbete när det gäller att koppla undervisningens genomförande och de förutsättningar som ges till resultaten inom grundskolan än inom gymnasieskolan.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier. Motiveringen är uppdelad i två avsnitt, ett för grundskolan och ett för gymnasieskolan.

Grundskolan

Huvudmannens analyser av studieresultat och arbetet med trygghet och studiero

Granskningen visar att Ånge kommun har tydliga rutiner för att följa upp och analysera både studieresultat och arbetet med trygghet och studiero. Huvudmannen har bland annat begärt en granskning av grundskolan av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Denna sammanställning med medföljande analyser utmynnade i en rapport "Skolanalys" och presenterades för politiker, förvaltning, rektorer och lärare i juni 2022. Ett arbete inleddes efter denna genomlysning inom fem områden: Analys och användning av resultatdata, Gemensamt värdegrundsarbete, Fungerande kompetensförsörjning, Högpresterande kultur och Anpassat stöd. Fokus har lagts på utbildningsinsatser inom analysarbetet då det, enligt huvudmannen, är grundläggande för samtliga områden.

Utbildningsnämnden har i sin "Delårsrapport augusti 2022" redovisat hur utvecklingsarbetet går och ger en prognos på resultat för året, bland annat har de följt upp resultat från Skolinspektionens enkät och sin egen enkät gällande trygghet. Återkoppling av resultat och utvecklingsområden genomförs per skolenhet men förvaltningen har även en kommungemensam sammanställning.

Av intervjuer framgår att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete är välfungerande. Måluppfyllelsen följs regelbundet upp och diskuteras på olika nivåer.

Politiken har uppföljningar med rektorerna två gånger per år och alla rektorer besöker nämnden för att redogöra för sin skolas måluppfyllelse och utmaningar, vilket resulterar i en rad adekvata åtgärder för att höja undervisningens kvalitet. Rektorerna upplever att de har en bra dialog med förvaltningen och att alla i styrkedjan analyserar mer kvalitativt än kvantitativt nu.

När det gäller analysen av studieresultat och arbetet med trygghet och studiero finns en tydlig koppling till kvalitetsarbetet som görs på enhetsnivå. Huvudmannen har identifierat skillnader mellan olika grundskolor. Det gäller såväl utmaningar som framgångsfaktorer och kommunen har påbörjat ett arbete med att sprida goda exempel i kommunens skolor. I intervjuer framkommer att det på låg- och mellanstadiet fungerar bättre än det gör på högstadiet där större utmaningar finns. Huvudmannens kunskap om skillnaden mellan kommunens två högstadieskolor med avseende på hur stor andel elever som saknar gymnasiebehörighet¹ och upplevelsen av trygghet² har resulterat i en rad åtgärder. Huvudmannen har även identifierat skillnader mellan hur pojkar och flickor upplever studiero och trygghet. Skolchefen berättar att detta har diskuterats mycket och att de har haft samtal med elever i årskurs 9 för att försöka förstå varför. Elevernas svar tyder på att förväntningarna framåt i livet är olika för pojkar och flickor och att det behövs positiva manliga förebilder. När flickorna har siktet inställt längre fram och vad de vill göra efter gymnasiet har pojkarna oftast ett kortare perspektiv. Förstelärare arbetar med att försöka bryta mönstren men även med att utveckla undervisningsstrukturen och ledarskapet i klassrummet.

Huvudmannens analyser av hur förutsättningar och genomförande påverkar resultaten

Av granskningen framgår att Ånge kommun grundligt kopplar studieresultat och resultat av trygghetsarbetet till utbildningens genomförande och förutsättningar.

¹ På Fränstaskolan är andelen elever som är behöriga att söka till gymnasieskolans yrkesprogram 87,2 procent och på Minervaskolan 73,5.

² I Skolinspektionens skolenkät, som genomfördes 2022, framkommer att indexet för hur eleverna upplevde området studiero var lägre för Fränstaskolan 3,9 än det var för Minervaskolan 5,1 och på området trygghet var värdet för Fränstaskolan 7,3 respektive 8,1 för Minervaskolan. Det genomsnittliga indexet för alla deltagande skolenheter var 5,6 respektive 7,8. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10.
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

Kommunen har medvetet arbetat för att ha en hög lärarbehörighet och en bra elevhälsoorganisation eftersom de ser en tydlig koppling mellan dessa områden och förmågan att ge eleverna en god utbildning. Av intervjuer framgår att huvudmannen har en god insyn i hur utbildningen genomförs och vilka förutsättningar som finns vid de olika skolorna. Genom skolchefens samtal med rektorerna och även rektorernas möte med nämnden ges en bra bild av respektive skolas förutsättningar och behov. Huvudmannen gör därefter, utifrån ett övergripande perspektiv, sammanställningar och analyser av skillnader i resultat mellan skolorna och kopplar ihop dem med utbildningens förutsättningar och genomförande. Där lyfts även framgångsfaktorer i syfte att identifiera såväl framgångsfaktorer som utvecklingsområden. De analyser som nämnden sedan gör tar hänsyn till hur förutsättningarna och genomförandet av utbildningen påverkar studieresultaten och huvudmannen ger relevanta förklaringar till att tryggheten upplevs som högre respektive lägre på de olika skolenheterna.

Gymnasieskolan

Huvudmannens analyser av studieresultat och arbetet med trygghet och studiero

Granskningen visar att huvudmannen har en god kännedom om gymnasieskolans resultat och har en i vissa delar likartad systematik mellan skolformerna när det gäller uppföljning och analys av studieresultaten samt arbetet med trygghet och studiero. Huvudmannen kan dock utveckla sitt eget analysarbete för att komplettera rektorns förklaringar till såväl höga som låga resultat. Det har i samtliga intervjuer framkommit att det har varit mer fokus på grundskolan än det varit på gymnasieskolan. Detta eftersom huvudmannen identifierat större utmaningar framför allt på högstadiet. Kommunens enda gymnasieskola, Bobergsgymnasiet, är också i ett utvecklingsskede där två nya program har startats och ytterligare två är planerade till hösten. Huvudmannen arbetar, tillsammans med rektorn, med att förbereda och se till att det finns en långsiktig plan för gymnasieskolan, både när det gäller ekonomi och programutbud med avsikten att kunna erbjuda eleverna flera valalternativ och även göra utbildningen attraktiv för elever från andra kommuner.

Skolinspektionen har tagit del av dokumentationen av gymnasieskolans systematiska kvalitetsarbete. Av dokumentationen framgår att det finns en rad strategier för att höja måluppfyllelsen. Skolresultaten har efter pandemin blivit något sämre, framför

allt på yrkesprogrammen³. En förklaring som ges till detta, förutom pandemins negativa inverkan, är att de elever som kommer till gymnasieskolan har sämre kunskaper med sig. Detta har medfört att gymnasieskolan har genomfört en intern utbildningsinsats för lärare inom neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) och gruppdynamik. Lärarna auskulterar även hos varandra i syfte att stärka lärarrollen och möta eleverna utifrån deras enskilda behov och förutsättningar.

Rektorn berättar att förvaltningen har ett gott förtroende för gymnasieskolans ledning. Skolans ledning och personal sammanställer och analyserar studieresultaten och resultat av trygghetsarbetet. Resultaten och analyserna redovisas både för förvaltning och nämnd men huvudmannen ställer sällan följdfrågor eller gör egna analyser.

Huvudmannens analyser av hur förutsättningar och genomförande påverkar resultaten

Huvudmannen kan i liten utsträckning beskriva hur undervisningens genomförande och de förutsättningar som ges förklarar studieresultaten inom de olika programmen. Rektorn för gymnasieskolan går igenom elevernas resultat med nämnden två gånger per år och de får då information om det systematiska kvalitetsarbetet som genomförs. Gymnasieskolans studieresultat och arbete med trygghet och studiero utgår från rektorns och personalens analys av bland annat betyg och enkäter. Skolledningen återger muntligt vad de arbetat med och hur det går för eleverna och politikerna lyssnar men ställer inte följdfrågor. Huvudmannen gör inga egna analyser av gymnasieskolans resultat inför dialogerna utan analysarbetet överlämnas till rektorn och det framkommer i intervjun att dialogerna styrs utifrån de områden som rektor själv väljer att lyfta. Huvudmannens diskussioner med rektorn har framför allt gällt utökningen av gymnasieskolans programutbud. I huvudmannens "Kvalitetsboksletet 2021/2022" nämns en enda eventuellt planerad åtgärd för gymnasiet – en översyn av matsalen gällande design.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Ånge kommun *i flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom detta område, men att utvecklingsområden finns.

³ På yrkesprogrammen har den genomsnittliga betygspoängen sjunkit från 14,9 till 13,1 och andelen elever som blev behöriga till högskolan har sjunkit från 72,1 till 65,8 procent.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver i större omfattning genomföra egna analyser av gymnasieskolornas studieresultat och arbete med trygghet och studiero. I detta ingår att huvudmannen i sin analys relaterar resultaten till skolans förutsättningar och utbildningens genomförande.

Av granskningen framgår att även om huvudmannen har god kunskap om studieresultat och resultat av trygghetsarbete i gymnasieskolan så kan huvudmannen utveckla sin analys av resultaten genom att i högre grad genomföra egna analyser.

Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete framgår att ett av målen med analysarbetet är att identifiera faktorer som påverkar måluppfyllelsen och som kan utgöra utgångspunkter för utvecklingsarbetet. I arbetet med att hitta relevanta förklaringar till resultat är det viktigt att huvudmannen hittar sätt att underbygga sina förklaringar med empiriska belegg som innehåller faktorer som huvudmannen kan påverka. Vidare framgår att det både på huvudmannanivå och på skolenhetsnivå är viktigt att analysera hur förutsättningarna och arbetsprocesserna påverkar verksamhetens resultat och måluppfyllelse. I huvudmannens analys är det viktigt att ta hänsyn till skolans egna analyser och bedömningar av vad som behöver utvecklas. På huvudmannanivå behöver verksamheten analyseras ur ett övergripande perspektiv. Det kan till exempel innebära att analysera variationer mellan olika programs resultat och måluppfyllelse, likvärdigheten i bedömning och betygsättning eller hur resurs- och ledningssystem påverkar måluppfyllelse⁴.

Skolinspektionen rekommenderar därför huvudmannen, inför exempelvis dialoger med ledningen för gymnasieskolan, att genomföra egna analyser av respektive programs studieresultat och resultat av trygghetsarbetet. Detta skulle kunna ge förutsättningar för mer riktade och fokuserade analyser samtidigt som det förbättrar förutsättningarna för huvudmannen att få tydligare förklaringar till såväl höga som

⁴ (Skolverkets allmänna råd med kommentarer, (2012) Systematiskt kvalitetsarbete — för skolväsendet, Stockholm: Skolverket, s 11-13, s 20-34.)

låga kunskapsresultat och gymnasieskolans arbete med trygghet. Det är av stor vikt att dessa resultat analyseras i relation till utbildningens genomförande och de förutsättningar som ges för att kunna vidta träffsäkra förbättringsåtgärder.

Huvudmannens kompensatoriska arbete

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 2 kap. 8 §, 4 kap. 7 § skollagen

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen har *i flera delar* vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Ånge kommun har god kännedom om verksamheternas förutsättningar och tar hänsyn till detta vid fördelning av personella, ekonomiska och materiella resurser. Både inom grundskolan och gymnasieskolan genomförs insatser och åtgärder för att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov.

Huvudmannens resursfördelning baseras på en analys av hur elevernas olika behov och förutsättningar samt förhållanden på olika skolenheter påverkar elevernas möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare genomför huvudmannen kompensatoriska åtgärder som är relevanta och förankrade i analysen av de behov och förutsättningar som finns. Granskningen visar dock att huvudmannen inte alltid tydliggör det förväntade resultatet av de insatta kompensatoriska åtgärderna. Inte heller bedriver man ett tillräckligt aktivt arbete för att följa upp vilka effekter det kompensatoriska arbetet har.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer och dokumentstudier.

Huvudmannens analyser av elevers behov och förutsättningar samt motivering till resursfördelning

Granskningen visar att Ånge kommun har en god kännedom om hur elevernas olika behov och förutsättningar påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Av intervjuer och inkommen dokumentation framgår att huvudmannen på olika sätt skapar sig en bild av detta. Granskningen visar även att huvudmannens resursfördelning baseras på hur förhållanden på olika skolenheter varierar, till

exempel om det är en liten eller stor skola eller om ombyggnation eller fler lokaler behövs. En fördelningstanke är att en hel del av budgeten ligger centralt i förvaltningen, det gäller exempelvis lokaler, skolskjuts, administration och ledning, elevstöderna på de två högstadieskolorna samt elevhälsan. Det finns även möjlighet för rektorer att ansöka om tilläggsbelopp om man exempelvis får en elev med stora behov. Ånge kommun har valt att inte fördela resurser utifrån socioekonomiskt index eftersom det är liknande socioekonomiska förhållanden i kommunen. Samtliga intervjuade menar att huvudmannen satsar på skolan och om det finns elever med olika behov ges resurser för att möta dessa elevers behov. Skolchefen menar att generella insatser som också görs utgår från den kunskap som finns om vilka behoven är. Som ett led i det kompensatoriska arbetet har ett beslut tagits om att starta en resursskola för elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer främst inom autismspektrat, för att möta dessa elevers behov på ett bra sätt.

Huvudmannens resursfördelning för gymnasiet utgår från de erfarenheter som finns om vilka program som behöver mer resurser. De ger extra tilldelning till språkintrouktion och övriga introduktionsprogram där behoven anses vara störst. Eftersom de har startat två nya program och det planeras för ytterligare två behövs mer resurser till dessa initialt. En del av budgeten läggs centralt exempelvis lokaler, skolbussar och interkommunal ersättning. Det blir också olika belopp per elev och per program. Summerar man alla pengar per elev och program blir det den budget som rektorn får att förhålla sig till. Rektorn får sedan göra fördelningen utifrån de behov som identifierats.

Rektorn berättar att de alltid gör en analys om de måste tillföra resurser eller om det är något annat som saknas när de gäller att förbättra måluppfyllelsen. De har exempelvis lagt ut extra lektionstid till elever med extra behov men har även byggt upp ett samarbete med aktörer utanför skolan exempelvis socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten.

Granskningen visar att huvudmannen har tydliga förväntningar på att de kompensatoriska åtgärderna ska leda till att elevernas möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen ökar, och att elever med sämre förutsättningar att nå de nationella målen i högre grad når godkänd nivå. Huvudmannen ser en koppling mellan att elever inte klarar godkända betyg i grundskolan och utökningen av andelen elever på gymnasieskolans introduktionsprogram. Man ser därför behovet av en större satsning på grundskolan för att öka måluppfyllelsen och öka andelen elever som kommer in på de nationella programmen.

Centralt i fördelningen utifrån individers och gruppers behov är att förvaltningen styr hur extra resurser används. Nyanlända elever och elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer har identifierats som elevgrupper med sämre förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. För att kompensera för dessa elevers förutsättningar har en rad kompetensutvecklingsåtgärder genomförts i syfte att stärka kunskapen kring det språk- och kunskapsutvecklande arbetssättet (SKUA), NPF, HBTQI⁵ och mental träning. Av intervjuer med huvudmannen framgår vidare att de utifrån analysen av studieresultat och elevfrånvaro identifierat att frånvaro är en förklaring till lägre studieresultat men även att upplevelsen av otrygghet påverkar dessa elevers förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Extra resurser läggs både i grundskolan och i gymnasieskolan på att få tillbaka dessa elever till skolan.

Vidare framgår att huvudmannens resursfördelning för att skapa likvärdighet i utbildningen är tydlig för rektorerna. I intervjuer med politiker i nämnden och kommunstyrelsen framgår att beslutsfattarna har god kännedom om hur resurser omfördelas mellan skolenheter för att huvudmannen ska kunna genomföra sitt kompensatoriska uppdrag.

Huvudmannens genomförande av kompensatoriska åtgärder

Huvudmannen genomför utifrån analysen riktade och relevanta kompensatoriska åtgärder. Av inskickad dokumentation och i intervjuer ges flera exempel på riktade kompensatoriska åtgärder för att öka likvärdigheten. De kompensatoriska åtgärderna syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Ånge kommun är tydliga med betydelsen av arbetet med ökad skolnärvaro och har förankrade rutiner för att försöka komma till rätta med den problematiken. Kommunen arbetar även med en rad olika utvecklingsprojekt för att ytterligare höja måluppfyllelse och öka trygghet och studiero. Skolchefen lyfter till exempel att de arbetar med att höja lärarnas förväntningar på eleverna. De ger även fortbildning till all personal om NPF i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten och de har implementerat det språk- och kunskapsutvecklande arbetssättet. De har också utökat

⁵ Hbtqi är ett samlingsnamn och en förkortning för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer som identifierar sig som queer eller intersexperson.

elevhälsans professioner med två psykologer och en logoped och kommunen har anställt elevstödjare och rastvärdar som arbetar ute på vissa skolor. Av intervjuer med chefen för den centrala elevhälsan och huvudmannen framgår vidare att det centrala elevhälsoteamets olika kompetenser arbetar kompensatoriskt. De olika kompetenserna styrs till skolenheter där det finns elever med särskilda behov.

Huvudmannens uppföljning av kompensatoriska åtgärder

Granskningen visar dock att även om Ånge kommun genomför ett flertal kompensatoriska åtgärder så bedriver huvudmannen inte ett tillräckligt aktivt arbete för att följa upp de kompensatoriska åtgärdernas effekter. Det finns en osäkerhet kring hur kraftfulla åtgärderna är när det gäller många av insatserna. Rektorerna i grundskolan och gymnasieskolans rektor har inte någon tydlig bild av att huvudmannen följer upp vilken effekt insatserna har. Dialogen förs om insatserna har varit lyckade men huvudmannen följer i liten utsträckning upp resursfördelningens effekter på elevernas måluppfyllelse. De förväntade effekterna framgår inte alltid tydligt. Det kan bero på att huvudmannen inte tydligt och konkret har formulerat vad man vill uppnå med åtgärderna, vilket gör det svårt att utvärdera om de kompensatoriska insatserna får den effekt man önskar.

Utbildningsförvaltningen tilldelar resurser utifrån behov av kompensatoriska åtgärder men det har hittills inte gjorts några generella uppföljningar kring om dessa gett önskad effekt. De uppföljningar som gjorts är endast av ekonomisk karaktär, det vill säga om man hållit budgeten. Även om förvaltningen gör uppföljningar av kvalitén i verksamheten exempelvis när det gäller insatser för elever i behov av stöd görs ingen koppling mellan kvaliteten i arbetet och resursåtgången. Huvudmannen följer oftast upp utvecklingsinsatser ekonomiskt men inte kopplingen till hur detta har påverkat studieresultaten. Även skolchefen som har identifierat detta problem framhåller att de nu ska få hjälp av Mittuniversitetet som ska titta på vilka effekter insatserna ger, vilket Skolinspektionen ser positivt på.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Ånge kommun *i flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom detta område, men utvecklingsområden finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver utveckla uppföljningen av de kompensatoriska insatserna för att försäkra sig om att de får avsedd effekt. För att kunna göra detta behöver huvudmannen tydligt och konkret ange vilka effekter man vill uppnå med de beslutade insatserna.

Av granskningen framgår att Ånge kommun har kunskap om de skilda förutsättningar som finns mellan skolenheterna och har en resursfördelningsmodell där tilldelning sker utifrån elevernas behov. Insatser görs i kompensatoriskt syfte, men huvudmannen följer endast i begränsad omfattning upp och utvärderar om insatserna får avsedd effekt. Huvudmannen har inte tydligt och konkret formulerat vad man vill uppnå med åtgärderna, vilket gör det svårt att utvärdera om de kompensatoriska insatserna får den effekt man önskar.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer framgår att i både huvudmannens och enheternas planering är det viktigt att ange konkreta följder på kort och lång sikt av var och en av de åtgärder som ska genomföras.⁶ Eftersom insatserna förväntas leda till ökad måluppfyllelse måste de tydligt kopplas till de nationella målen, kraven och riktlinjerna. Genom att ange vad som ska uppnås och förväntade effekter underlättas även kommande uppföljning och utvärdering.

Av Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning av kommuners styrning av grundskolan framgår att huvudmän generellt inte följer upp samband mellan skolornas resultat och satsade resurser.⁷ Huvudmännen vet därför inte om den beslutade fördelningen har någon effekt på skolornas resultat. Skolinspektionen vill understryka vikten av att huvudmännen kontinuerligt ställer sig frågan vilken sorts uppföljning de

⁶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer, (2012) Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, Stockholm: Skolverket, s 37

⁷ Skolinspektionens rapport "Huvudmannens styrning av grundskolan – ett uppdrag med eleven i fokus". Kvalitetsgranskning Rapport 2015:01, s 27

ska göra av sin resursfördelning, så att eventuella effekter i måluppfyllelse blir tydliggjorda.

I Skolinspektionens granskning av kommuners styrning av gymnasieskolan framhålls som en framgångsfaktor att huvudmannen utvärderar resultaten i den kvalitativa uppföljningen i relation till de resurser som tilldelats verksamheten.⁸ I en sådan uppföljning kan huvudmannen utvärdera i vilken utsträckning resursfördelningen omvandlats till ett arbete som har betydelse för elevernas möjlighet att nå utbildningens mål.

Skolinspektionens rekommendation till Ånge kommun är att utveckla sitt arbete med att systematiskt följa upp vilka effekter de kompensatoriska insatserna får. En viktig del i ett sådant arbete är att förtydliga vad de kompensatoriska åtgärderna förväntas åstadkomma både på kort och på lång sikt. Det är viktigt att formulera en målsättning för insatsen för att i slutändan kunna utvärdera om de genomförda åtgärderna har gett avsedd effekt.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Veronica Bonivart Säfström, undervisningsråd.

Eva Ahlman, utredare, har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsrådet Agnetha Burström och utredare Robert Sondell medverkat.

⁸ Skolinspektionens rapport "Huvudmannens styrning av gymnasieskolan – Ger kommunerna alla elever möjlighet att nå målen?". Kvalitetsgranskning 2018, s 23

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- två gruppintervjuer med rektorer
- två gruppintervjuer med förvaltningspersonal
- två intervjuer med ansvariga politiker
- en intervju med centrala elevhälsan
- dokumentstudier, dels de dokument som begärts in från huvudmannen, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var huvudmannens styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

För huvudmannen granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning det finns en förklarande ansats i huvudmannens analys av studieresultat och resultat avseende trygghet, som kan utgöra underlag för förbättringsåtgärder inom dessa områden.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning huvudmannen har vidtagit relevanta kompensatoriska åtgärder, som syftar till att elever med sämre förutsättningar ska nå utbildningens mål så långt som möjligt.

Skolinspektionen har i den regelbundna kvalitetsgranskningen valt ut två väl definierade och begränsade granskningsområden i syfte att få ett djup förståelse av hur huvudmannen arbetar inom dessa områden inom en specifikt utvald skolform. De två ovanstående områdena representerar inte hela huvudmannens arbete. Inom

huvudmannens ansvar för skolan finns många viktiga områden som tillsammans bildar huvudmannens samlade ansvar för sin verksamhet och det finns därmed andra områden som är betydelsefulla för ett framgångsrikt arbete. Granskningen ger dock en god inblick i med vilken kvalitet huvudmannens arbete sker inom ovanstående områden för den valda skolformen. Resultaten av denna granskning kan även ge information till hur huvudmannen kan utveckla sitt arbete inom andra områden och i andra skolformer.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte Ånge kommun mellan den 13 och 15 december 2022. Besöket genomfördes av Eva Ahlman och Agnetha Burström.

Skolverksamheten var under Skolinspektionens besök organiserad under utbildningsnämnden med tillhörande förvaltning.

I kommunen finns fem grundskolor: Björkbackaskolan F–6, Ljungaskolan F–6, Torpshammars skola F–6, Fränstaskolan F–9 samt Minervaskolan 7–9. Det finns en gymnasieskola i kommunen, Bobergsgymnasiet. Rektorernas arbete leds av en skolchef. Totalt finns det inom grundskolan cirka 780 elever och i Ånges gymnasieskola går det knappt 300 elever.